

IRMANS EN PE!...

A dictadura franquista, que como un crisol da realción fundiu no seu seo: cesarismo, ausolutismo, despótismo e outrosismos retardatarios; non lle afrou os martirizados povos hispanos ningunha clás de pexamentos e perseguições.

Partidos políticos disolto, con fusilamentos, cárcel i-exilio pra os seus dirixentes. Sindicatos obreiros destruídos, "paseados" i-engaiolados os seus guieiros mais calificados, coa lóxica remánesencia de xornales de fame, explotación inhumán e relacions laboares propias de épocas de tristeira lembranza. Clausura e arrasamento do todo centro de cultura, de arte ou de recreo que non ficara ó servicio do totalitarismo falanxista. Mordaza de ferro e cercenamento total das liberdades de expresión, de imprensa e de reunión. Iste direitos, reconocidos en todos os países civilizados, reprimense na España franquista cos mais severos castigos, incluso o de "garrote vil", bárbaro xeito de axusticiamento medieval inda oxe vixente nos estrados xudiciais do franquismo. Manexo discrecional e ausoluto das fontes de riqueza e produción por parte dos organismos do Estado, cujos axentes de fiscalización, son os mais eficaces artelladores da corrupción administrativa que o caracteriza. En resumen: extraperlo, fame, morte, tirania, escravitude, emigración organizada como negocio de Estado e outras "conquistas" semelantes; son algúns dos moitos aspeitos negativos do réxime xurdido da guerra fradicida do 1936; desatada polo resaibo das forzas cavernarias, que por longos séculos viñeron exercendo soberor dos agriñados povos ibéricos, o seu despótico e parasitario poder.

Minorías autocalificadas de "xentes de orden", promotoras do reirande desorden de que se teña lembranza nos anales da Historia peninsular! Elas son España; a quién se non someten os seus anacrónicos privilexios está contra España. Non é pois extraño, que montaran un aparello repressivo inda mais perfeito que o fascismo italiano e o nacionismo teutón, de cuia inspiración e poder militar son herdeiros direitos. O individuo, a familia, a facenda, a cultura e o pensamento, a vida toda están no paraíso falanxista a mercede do poder discrecional do Caudillo e da sua omnipotente camarilla. Que por padecer de inercia patológica, odia a cultura per non ser capás de se culturizar. Odia o traballo progresista, porque saben que non e capás de crear e progresar. Odia a superación humán, porque ten concencia das propias limitacions pra se encumbar porriba dos seus vicios seculares; Veleiqui un dos fundamentos da xenreira adoecida ó réxime republicano, onde todos os cidadáns teñen os mesmos dereitos e posibilidades de progreso e superación.

Galiza foi sin dúbida algúna o país peninsular que mais padeceu os negativos resultados da implantación do falanxismo. Cando a concencia nacional do noso povo despertaba da inercia secular que o mantivera agrilicado ó centralismo mesetano, sinónimo de atraso e fator determinante dos seus mais apremiantes problemas. Aprobado en histórico e unánime plebiscito o seu Estatuto de Autonomía que lle abria axeitados canles de progreso pra se emancipar do desarraigo económico social, da emigración e dos complexos magoantes; tivo que se someter impudente o trebón fradicida que a sumeu nunha longa noite de terror, de escravitude e de morte moi mais fera e dura que a que dende an-

tergo viña aturando. Asesinouse e desterrouse os seus fillos mais capacitados pra encetar o troque total das suas anacrónicas estructuras: como Bóveda, Casal, Quintanilla, Castelao, Suárez Piñallo e moitos milleiros mais. Foron destruidos e pechados os seus Ateneos, Círculos artísticos e demás centros de cultura autóctona, que cal o Seminario de Estudos Galegos eran motivo de lexitimo orgullo pra a nosa Patria. Proscribiuse o seu esgrevio idioma dos xornaes, periódicos, revistas libros e demás vehículos de espallamento cultural. Apreixada cada vega maior pola voracidade centralista, tivo que compartir cos povos da meseta a fame endémica que os aqueixa Velahí o porque da recaída emigratoria, fomentada i-estimulada polos poderes do Estado como fonte saneada de divisas; da despovalación dos nosos agros e do estancamiento económico que xa os mesmos organismos estatais teñen que reconocer.

E pra conquirr istes "brilantes" resultados sacrificouse a milhares de mártires, destruironse pontes, camiños, moimentos, fábricas e cidades; arruinando a economía, cargando soberor dos povos escravizados a obriga da sua reconstrucción causouse un millón de víctimas e inxentes sufriementos a todos os povos hispanos sin respectar a mulleres, nenos e ancianos?

O franquismo, como era lóxico nun réxime negativo, soio colleitou fracasos e frustracions que a todo e a todos nos ten praxudido. Agora, desengañados moitos dos que nos seus comenzaos o apoíaron, amostrando xa rivalidades intestinas en procura do poder, cal acontece sempre nestes casos, sin futuro nin perspectivas de ninguna clás sexan económicas, culturais ou políticas, posto que destrucián tanto lle podía servir de alicerce pra o seu soergemento; alonga a sua agonía con contumace oustinación de impossivel pervivencia. Estudantes, obreiros, intelectuaes, empresarios, e inclusive as novas promocionadas en procura dun sistema de goberno que asegure a libertade e o reconoscimento de direitos esenciais tanto pra os cidadáns, tanto pra as comunidades a que pertencen.

Galiza vibra novamente neste prometedeiro alborexar do seu civismo renascente. A semienteira patriótica de Bóveda, de Castelao e de todos los loitadores encollados os seus direitos, caeu en boa terra. A nosa mocedade estudantil, obreira, intelectual etc., loitabril e apaixoadamente porque se lle reconozan os seus direitos a ser libre e dona dos seus propios destinos. Mais se ben é certo que o réxime aitual caise de apoderido, non é menos real que o futuro sistema a establecer non se olla claramente definido. As minorías ambiciosas como sempre están á espreita pra se aproveitar da confusión que todo troque de sistema traí apparellada, e Galiza, que tantas veces foi defraudada nas suas lexítimas esprazas de reivindicación, ten de aproveitar as lições da historia pra se decatar que somentes pola aición do seu propio esforzo, poderá imporse perante os seus nemigos. Niste intre crucial da nosa historia, todos os gallegos, pensen como pensen e sintan como sintan; teñen a patriótica obriga de deixar de lado seitarismos e ambicions e loitar rexia a barilmente soio por e pra Galiza. A nosa Patria ten de ser o primeiro e único ouxetivo do noso quefacer, aceptemos o reto do destino reflexado nas proféticas verbas do poeta da Raza, Irmáns en pé... Co a oliva nunha man e a fouce noutra...

A NOSA GALEGA

ANO L

Buenos Aires, Maio de 1968

Nº 509

Hónrase a Cuevillas no día das Letras Galegas

Creador de Prehistoria Galega e formador de Etnografos

A feliz iniciativa da Academia Galega de instituir o día 17 de Maio como Día das Letras Galegas, invitanos cada ano a repensar nos nosos problemas culturais e a valorar ainxente laboura de todos os intelectuaes galegos que nas condicions mais precarias que podamos maxinar souperon acadar proxeccións universaes para a nosa obra e ó mesmo tempo para Galiza. Porque debemos ter presente que todos eses homes viviron e viven identificados coa causa da Patria Galega, e refugando do renome persoal arelan por enriba de todo a proxección de Galiza e a plea recuperación do sentimento nacional, que faga de nós un povo con vocación de futuro, seguro de si mesmo e con pulo creador. Nejo está a súa grandeza de espírito e o seu patriotismo exemplar.

Este ano o Día das Letras Galegas estará dedicado a Florentino López Cuevillas, un deses galegos esgrevios que nun medio de indiferentes e refugados da causa do noso povo soupo escutar o chamado da Patria e porse a traballar para estudar de seu a prehistoria e poder así "redescubrir" séculos do noso pasado esvaídidos na néboa do esquecemento secular. Con outros ourensáns ilustres como Lousada Diéguez, Vicente Risco e Otero Pedrayo, ingresa prontamente ó galeguismo e puxo todo o seu entusiasmo na nosa loita, embebido dese espírito que animou as Irmandades da Fala como tantos galegos esgrevios da súa xeneración que souperon entregarse con amor a causa de Galiza.

Como Castelao ve impedido o estudio dunha carreira axeitada a súa vocación pois o centralismo hispánico non tiña asiñadas as Facultades respeitivas a Universidade de Sant-Iago. Cecais por tradición familiar Cuevillas estuda a carreira de Farmacia, que non exerceu e a comenzaos do

século vaise a Madride para estudar Filosofía e Letras, pero sinte tanta saudade do seu Ourense que os poucos meses volta a súa terra. Corren os tempos gloriosos das Irmandades da Fala e do Grupo Nos e Cuevillas propone estudar prehistoria para descifrar o nebuloso do noso pasado e faino con tanta devoción e valimento que hoxe é considerado o creador da Prehistoria Galega. Apaixoado leitor de historia aborda tamén o estudo da Etnografía, e lonxe de toda vaidade a súa preocupación fundamental é buscar e formar xentes mozas para seguir eses estudos, refa que acomete sin desmaios nin desalentos, logrando despertar tal entusiasmo na mocedade universitaria que nós temos escoltado moitas veces a Castelao comentar con ledicia esa aferroada paixón por esculcar nos restos prehistóricos de Galiza.

Cuevillas é sin dúbida unha figura senlleira da Cultura Galega no que se cumpre esa lei da universalidade da cultura, cuios vaores auténticos non coñecen limitacions de espacio nin de idioma nin de temas. Sin sair apenas de Galiza, sin traspor as fronteiras de ningún país alleo, centrando as súas investigacións en temas enxebremente galegos, sin sair da nosa prehistoria, pola seriedade da súa investigación e pola autenticidade do seu mensaxe, conquire para a Prehistoria Galega un-

ha categoría europea e os seus traballos son outamente vaorados en todos os círculos científicos de Europa e da América.

Traballador cheo de entusiasmo comparte a súa laboura de investigación histórica con unha interesante aitividade de periodista e escritor, todo ele coa humildade de sentirse discípulo cando xa era mestre, como decía Otero Pedrayo. Co gallo de se cumplir os seus 70 anos de vida, a Editorial Galaxia publicou un libro de homaxe a Cuevillas no que se catalogan 128 traballos científicos, entre os que merecen especial menención os adicados a "Parroquia de Velle", "A Civilización Celta en Galiza", os estudos sobre da Terra de Melide e numerosos traballos encolladas mámoas e castros de Galiza.

Sean estas nosas poucas e modestísimas verbas para render un aferroado homaxe ó investigador científico que enriqueceu como ninguén o patrimonio histórico da nosa Terra e que deu a Galiza unha significativa proxección en todo o mundo, pero más ainda queremos con elas render a testemuña do noso recoñecemento pola seu patriotismo, pois non coñeceu outro fin que non fose Galiza nin outro norde que non fose a redención do noso povo. Como dixo o poeta, andivo a facer "pan e carne pra os espíritos, das arqueoloxías".

NO DIA DAS LETRAS GALEGAS

O arcebispo que foi de Santiago de Compostela, e gran poeta galego. D. Manuel Lago González, no seu discurso pronunciado na sesión solene inaugural da Academia Galega, referíndose á nosa lingua dixo o seguinte: "A lingua docísima que pronuncian os nosos beizos, ista lingua pola sua constitución intífa pareceume sempre a más fermosa das linguas neolatinas, e ainda poída que a más bela de cantas se falan no mundo".

Tamén distintos filólogos doutrinarios, profesores en linguas románicas, fixeron de cote louvores da lingua galega que estudaron e coñecen, dicindo que "é un fermoso idioma".

Mas, a nosa lingua, que ben falada é soave e dunha enmeigadora eufonía, faise ríspida e renixellosa coa pronuncia noxenta que se emprega nalgúns aldeas das más achegadas ás grandes vilas, convertindo o g soave en g gutural forte castelán, como por

exemplo: dicindo jalo, jaliña, auja, lojo, chejar, cte. en vez de galo, galifa, auga, logo, chegar... como sempre se dixo e ainda se dí en moitos lugares onde se coñecen de falar ben a nosa lingua.

A pronuncia do g castelán endexamáis eisistiu na Galiza, do mesmo xeito que non eisiste en Portugal, onde o idioma nacional é noso vello idioma galego, inda que hoxe polo uso adoptado das xentes cultas, e polo seu emprego en escritos científicos e literarios da nazón portuguesa, diferénciase algo do actual galego.

O uso gutural do son g castelán, é un defeito noxento que debe desbotarse, extinguirse, por ser perjudicial para eufonía, correzón, beleza e dozura da nosa fala, como as herbas malinhas que estragan as sementes.

CONCORRA OS AIROS DO DIA DAS LETRAS GALEGAS

- 17 de Maio: Exposición de Arte Galego, organizada polo Coro "Breogán", de 18 a 21 hs., até o 17 de Maio.
17 de Maio: As 20 hs. Gran Aito Patriótico, abrindo os Xogos Foraes do Idioma Galego.

CASAL DO CENTRO OURENSAN — AV BELGRANO 2186

REVOLDAINA

EVIDENTE, EVIDENTÍSIMO, que o Centro Lucense de Buenos Aires é sen dúbida algúha, toda unha primerísima potencia milonguera no país, si señor... E atal é a súa acadada nesta produtiva aitividade, que pra un porteo de lei e, mesmo prós bonaerenses nun radio de sesenta km. á redonda, de praza Congreso, "Centro Lucense" é sinónimo de milonga... E isto, digámolo, é un merecido tido que ningun llo pode discutir, que aí están es \$ 25.835.650 de taquilla, nin un peso máis nem un peso menos, (que como o leitor pode observar, non é moco de pavo...) das ledas xornadas de antroido por enfo e, que o califica como todo un record nesta caste de produtivididade.

Mais o pavero do caso —e aquí o mérito— é, que mentres que os clubes deportivos porteiros organizaron os seus bailes do antroido en base a unha intensa publicidade e ó creto de múltiples e famosas orquestas e cantantes, en alguns casos importados, que lles costou o ouro e o mouro... o Centro Lucense, caladío, caladío, co adovio dún prestixoso bandoneón e unha charanga de gaitas, quedouse pouco menos que cos 25 millóns e pico do conto, limpiños de polvo e palla... E isto, meus amiguinhos, en bon romance, chámase entender de negocios...

Certo é tamén, i en honor á verdade, que a ventaxen do Centro Lucense veniente de lonxe: o teren unha clientela milonguera seguidora, como quén dí, da casa, durante todo o ano, domingo a domingo, sen acougo nin apousos e, naturalmente, cando chega o antroido, a Festa Maior dos dirixentes de Centro Lucense, é o despraporro... E venian millóns...

* * *

CERTAMENTE, O CENTRO LUCENSE é a entidade galega de Bós Aires que máis evolucionou materialmente falando: o número de socios, a magnífica sé social e a quinta de Olivos cos seus edificios e instalacións deportivas así o certifican.

Isto é todo... Ah, e un periódico. Un periódiquinho que leva o tido de "LUGO" como moi ben poderíase chamar "La Voz de Calamuchita" ou de Curuzú-Cuatiá, atal a sua falla de contido galego desta publicación... I é por elo, que ben ollado o asunto, toda esta riqueza material que os directivos eishibent con tanta fachenda, se non vai avalada por un enxebre contido espiritoal, cultural en permanencia, cara a Galiza e o seu povo, que dalí vimos... non será outra cousa, señores directivos, que milonga e cartón pintado...

Pró caso, será bon lembrar aquí, que no seu tempo, o Pazo do Centro Galego da Habana, foi o edifizo máis importante e fermoso de capital cubana. Hoxe, o Pazo do Centro Galego da Habana, xa non é máis dos galegos: papoullo o Estado... E nin o nome lle deixaron: esborranchánronlo... mais o que non lle poideros esborranchar foi o espírito galego que animon a aquelas homes e que fixo posibel a grande aportación á cultura de Galiza.

Emporise que a gloria do Centro Galego da Habana e dos homes que o gobernarón, finca en haberen sido sempre fideles á terra que os veu nacer.

* * *

E BON QUE DIGAMOS AQUI, que o Centro Lucense tivo unha xeira progresista cara a Galiza e a súa cultura: co ennobrecemento do gran salón-restorán adovido artisticamente co mural a as cerámicas con dibuxos de Luis Seoane; os magníficos concertos de música galega pola Banda Sinfónica do Centro Lucense, dirixida polo mestre Xosé R. Pazos e que foron grabados en long play; o valioso envío ó Museu de Lugo de varios cadros de arte moderno arxentino dos máis representativos pintores do país; teatro galego; cátedra de idioma galego; conferencias, etc., etc., que lle donaban á institución unha xerárquica presencia galega na emigración. Mais lamentablemente, todo, ou cásque todo este meritorio labor galego, pasou: fóreron aqueles homes e viñeron outros... estes outros que crebaron a magnífica traxectoria cultural no seu papel da gran institución galega, teimando solerminamente escamotear a etiqueta de orixe...

* * *

GALIZA, SEÑORES, directivos do Centro Lucense, é unha realidade que non podemos escamotear impunemente... Un estado de concencia colectivo, de povo diferenciado, que levamos con nosco onde queira que o drama da emigración nos guinde, dái o nucleámonos en entidades, en colectivididade, que ven sendo un xeito de presencia, de fidelidade á terra que nos veu nacer. Mais neste nucleámonos en entidades, implica, obrigas: establecemos contactos culturais e de afirmación galega coa terra e o seu povo; que non abonda con estampar un nome de identificación galega no frontispicio da entidade pra logo refugiar os problemas da nosa Patria Galega illándose nun seráfico paraíso milonguero, por riba do ben e do mal... que no caso que nos ocupa, señores directivos do Centro Lucense, elo supón unha deliberada estafa a Galiza e os seus idealistas.

Cando o soado Polo de desenrolle de Valadolid, co gallo do cal o imperialismo meseteiro teimaba aneisar á Castela a metade do País Galego, (as provincias de Lugo e Ourense) toda Galiza e a emigración, inerido o Centro Galego de Buenos Aires, ergueuse nunha unánime protesta contra atal atropello á nosa integridade territorial.

Pois ben: nese intre dramático pra nosa Patria Galega, as autoridades do Centro Lucense fecháronse nunha irresponsábel "absentación política"... (?). E até tiveron o cinismo de publicaren un COMUNICADO no seu periodiquinho de marras, teimando xustificar a sua inxustificábel actitude.

Certamente, nunca se sabe ben cando é política e cando nono é. En todo caso, neses intres, estaba en xogo a integridade da nosa terra e a dignidade dos galegos.

E pra findar esta revoldaina, que polo longa semella o sermón da montaña, diremos: Que cobizamos moi de veras, no seo da colectivididade, un Centro Lucense grande e prestixoso (sen as hibrideces xitanas dunha Escola de Música e Guitarra, etc., etc....) con ámago e presencia de Galiza.

Un Centro Lucense pleo de realizacións culturais galegas: un bon periódico, ou ceaís millor, unha revista de xerarquia que sexa un eispoente da cultura galega; concursos literarios en língua galega e edicións de libros (fai un tempo, as autoridades do Centro Lucense negáronse a lle editar un libro ó eisimio poeta Iugués Manuel María, cuio custe beiraba nos \$ 70.000...) ciposicións de pintura e escultura galegas, conferencias de temas de intrés galego etc.

Este é o camiño que cobizamos ollar transitar ó Centro Lucense pró seu loubor i en benefizo de Galiza e a sua cultura.

LOURENZO FRAGOSO

OS 80 ANOS DE OTERO PEDRAYO

Toda a Galiza —na Terra Nai e no alen-mar— viviu con intensidade unha leda data: O 3 de marzo compríu 80 anos o esgrégio petrício galego D. Ramón Otero Pedrayo, unha vida consagrada por enteiro a causa da Galiza.

A colectivididade galega de Bós Aires sumouse aitivamente ó agasallo que Galiza rendeu ó fillo esgrégio coa presencia en Santiago dos seus más destacados persoais. Como cabía esperar, a comisión de cultura do Centro Galego de Bós Aires, reluciente de importantes e destacados homes "curtos", "esqueceuse" deste fausto acontecemento. Pero unha comisión especial integrada por varias entidades galegas orgaizou no casal do Centro Ourense un significativo aito de homaxe, no que falaron o Dr. Germán Quintela Novoa e D. Victor Luis Molinari.

A prensa xa tamén informado extensamente desta celebración, de xeito que nós vamos a limitarnos a transcribir a carta de adhesión remesada pola Irmandade a Don Ramón, así como a súa resposta:

CARTA DA IRMANDADE

Da nosa meirande estimanza:

Todolos galegos que dentro ou fora da Terra vivimos as inquedanzas da Patria sentimos con íntima satisfacción e como cousa propia a trascendental emoción con que toda Galiza celebra os seus oitenta anos, porque por enriba do agasallo persoal e ainda por enriba dos outos merecimentos dun fillo esgrégio, Galiza enteira agasalla en vostede a representación viva dunha excepcional xeneración romántica que con fondo sentimento do deber patriótico soupo desbotar toda ansia de locimento persoal para embarcarse de corpo i-alma na gran tarefa do rexurdimento da Patria Galega.

Etaba que xa forma parte da historia de Galiza, na que tantos homes esgrégios souperon xunguiñar arelas e esforzos para sentar as bases dun prometedoiro porvir, que se non chegaron a ver concretado cando xa alboréxaba, non por elo foi unha etapa malograda, pois a semente tan garmosamente espallada foi acollida con amor polo mellor do povo galego, fidel como ningún as esencias da Patria, que se nun intre histórico soupo gardar e defender ese tesouro maravilloso que é o noso idioma contra o trebón dos seus peores nemigos, nesta nova ocasión soupo recibir e gardar no máis ventureiro sulco da sua i-alma esa semente de re-

"LOS HIJOS DE LA PATRIA CHICA..."

No xornal "La Razón" do 20 de marzo ppdo, apareceu unha "Declaración" de Federación de Sociedades Galegas, a prol da pronata imantación da democracia na España e, autotidoándose os firmantes, "hijos de la patria chica"...

Parecería asombroso, que nono é, por vir de quem ven que a estas alturas de descolonización e xurdimento nacional dos povos asoballados polo imperialismo, nos veñan estes coitadíños hispanófilos de terceira crase coa morserga reacionaria da "patria chica"...

A Patria dos Galegos, señores "avanzados con cincuenta anos de retraso" da Federación de Sociedades Galegas, é Galiza, principio e destino de todas as arelas de cultura, económico-sociais e patrióticas.

A "patria chica", señores "avanzados con cincuenta anos de retraso", ven sendo o "regionalismo sano e bien entendido" dos monárquicos, de cásque tódolos republicanos: de dereita, centro, esquerda einda máis... de Fraga Iribarne e de Franco...

Os sustentadores da "patria chica", señores "avanzados con cincuenta anos de retraso", fo-

dención, en espera de intres favorables para a súa fructificación.

Velahí, ó noso entender, o mellor agasallo que Galiza enteira pode render a un esgrégio representante de aquela xeneración que o cumprir unha etapa da súa vida pode albiscar o xermolar prometedoiro da semenza tan garmosamente acollida, vendo como o mellor de mocedad galega de arrestora síntese identificada con esas ideas, que son os de seu povo, os da súa Patria. Irmandade Galega de Bós Aires, interpretando ese sentir común dos galegos na emigración e na Terra, quere estar presente nesta hora feliz da súa vida facéndolle chegar o seu agradecemento por toda a labour cumplida por vostede a prol da Patria e comprometendo a súa rexia decisión de seguir invariabilmente a loita polos ideais de Galiza.

Co agarimo de sempre, saudamos a vostede cordialmente.

A RESPOSTA

Meus señores e amigos:

Quedei e sigo fondamente em-

HOMAXE A CASTELAO

O dia 30 do pasado mes de Marzo efeituouse un homaxe a Castelao, na praza que leva o seu nome, ao se descubrir oficialmente a placa e inaugurar a remodelación do lugar onde se acha, có que a Municipalidade de Buenos Aires honrou ao noso morrente guieiro.

Unha avolumada concorrenza asistiu ao ato, sobresaíndo a presenza do señor Intendente Municipal, xeneral Iricíbar; doña Virxinia Pereira de Castelao, o presidente do "Club de Leones de San Telmo", Dr. Carlos Alonso; o ex deputado galego Antón Alonso Ríos, membros do Consello de Galiza, da Irmandade Galega, dos Centros Coruñés, Lucense, Orense, Pontevedrés Federación de tanzos, A. B. C. de Corcubión, Sociedades Galegas, Centro Be-A, Hijos de Gallegos e outras persoalidades da nosa colectivididade. Tamén estiveron presentes delegacións dos coros Breogán e Rosalía Castro, que colocou unha oferenda floral ao pé da placa, en nome da colectivididade galega.

Por medio de senllas fitas, o señor Intendente Municipal, xeneral Manuel Iricíbar e o señor Presidente do "Club de Leones de San Telmo", Dr. Carlos Alonso, procederon a descubrir a placa, que dí así: Alfonso R. Castelao. Humanista - Político. Municipalidad de la Ciudad de Buenos Aires.

En primeiro termo falou o Presidente do "Club de Leones de San

PATRIA CHICA..."

ron os que en nome da "España una y grande", asesíñaron á Bóveda e a milleiros de mártires galegos por arellanar unha Galiza inteira, democrática, ceibe e soberán, plea de realidades económicas, sociais e de cultura.

UN CLASICO BURRIÑO

Fai un tempo, un destes clásicos burriños con moitos cartos e bandullo prominente que, a dicir verdade, o único que ten de CLASICO é a tenda de "CAMISETAS Y CALZONCILLOS PARA CABALLEROS", estando en roda de amigos, moi foncho ele, adoutando unha pavera pose de home sabidor que seica lle ven de se SENTIR MEMBRO da Comisión de Cultura do Centro Galego, (?) bardallou:

—E inutile, meus amigos. Un país onde se falan douis idiomas —referíase a Galiza— nunca pode progresar...

—Non sexas animal, home... —respostoule un do grupo—

—Ou seica non sabes que en Suiza se falan catro idiomas?

—Catro idiomas...

—Sí, burriño, sí... E que poden sere cinco... se seguén emigrando galegos, como deixa agora, a ese país...

E xa que andamos de recorrida paísa, reparemos en Ramou... —este non vende camisetas y calzoncillos para caballeros... vende outras cousas— Ramou, como deciamos, achándose de paso nunha vila galega camiño de Madrid pra recibir ordens de Fraga Iribarne, espotoulle a queimarrapoua, cómo quén merca un xamón, a un coñecido escritor galego: digame fulano, vostede que é un intelectual, o galego, e un idioma...? E o escritor home de moita correia respondoule con sorna: será o que vostede diga, señor Ramou, o que vostede diga...

XOGOS FRORAES DO IDIOMA GALEGO

A coleitividade galega de Bós Aires ten o seu haber importantes e históricas realizacións a prollo rexurdimento nacional galego, que din da fonda e permañente preocupación que presta ós problemas da Terra. Fai algúns anos o Primeiro Congreso da Emigración Galega polarizou en Bós Aires a atención de toda Galiza, que dende os catro puntos cardinais ollou nele unha ansia real de analizar os tremendoos problemas que representa a emigración para o povo galego e achar solucións que, lonxe dos crónicos remedios inconducentes, poideran ser un punto de partida no definitivo despertar galego. Agora, novamente a coleitividade galega de Bós Aires vive os febreiros preparativos dos Xogos Froraes do Idioma Galego, outro acontecemento que pode revestir unha outra trascendencia na futura proxección do noso povo.

Certo é que os xogos froraes non teñen na nosa Terra a tradición que revisten en Cataluña onde, aseguindo a secular tradición provenzal e da lingua d'Oc, dende o ano 1859 venen constituindo unha enxebre e rexa manifestación da súa vontade nacional e unha nida demostración das caraterísticas da súa cultura diferenciada. Nembargantes a súa menor tradición, tamén na nosa Terra están intimamente avencellados o renacemento galego, de xeito que os primeiros xogos froraes feitos na Crufia o ano 1861 e o "Album da Caridade" imprentado co ese gallo, son

fitos trascendentais no rexurdimento de Galiza e na defensa do noso idioma como atributo fundamental da nosa persoalidade diferenciada. Con eses xogos froraes o cultivo literario do idioma galego acada un pulo cada ano meirante e co desvir do tempo había de dar orixe ó poderoso movemento que sertaría as bases do noso renacemento social, cultural e político.

Esperamos, pois, que os poetas galegos e os nosos intelectuais en xeral aproveiten esta oportunidade de que lles vai a brindar a Galiza emigrada para facer destes Xogos Froraes do Idioma Galego una crara e baril manifestación da nosa fe no rexurdimento da Patria Galega. O movemento cul-

tural de Galiza arresta resulta outamente prometedoiro pois todo o mellor da intelectualidade galega ten despertado ó chamar da Patria e do idioma prescripto e proletario que viña sendo o galego, fixo dele a lingua nacional para o seu mensaxe evanxelizador, asinalando as immensas posibilidades que encerra o noso xeito de ser e de sentir a vida, para que o povo galego, liberado desa paulifía de cinco séculos de coloniaxe, desperte definitivamente e seguro de si mesmo, sin comprelos nin servidumes, pónase a percorrer as roitas que teñen de levarnos a plea realization da nosa personalidade nacional. Emporiso estamos seguros de que estes xogos froraes non van a ser un certame declamatorio de saudades e morrifías, senón o craro espíñiente da madurez acabada polos nosos poetas como profetas e devanceiros na loita que nos resta para conquir os nosos dereitos nacionaes.

OS PREMIOS INSTITUIDOS

A comisión organadora dos Xogos Froraes do Idioma Galego en Buenos Aires ten instituidos os seguintes premios:

PREMIO ROSALIA: Canto a muller galega.

PREMIO PONDAL: Canto a nosa estirpe celta.

PREMIO BRAÑAS: Ensaio encol da reestructuración agraria de Galiza.

PREMIO CORNIDE: Ensaio sobre da promoción e ordeación industrial de Galiza.

Cada un destes premios está dotado coa sumia de doucentos mil pesos moeda nacional, e ademais haberá un primeiro e un segundo "accesit" para cada un deles.

Os Xogos Froraes do Idioma Galego celebraranse nesta cidade de Buenos Aires no mes de agosto vindeiro, co patrocinio da Academia Galega e con ese gallo teñen anunciado o seu viaxe eQui o seu Presidente Dr. Sebastián Martínez Risco, así como o esgrerro petrúcio don Ramón Otero Pedrayo. O xurado estará integrado pola grande poetisa uruguaya Xohana de Ibarborou os escritores arxentinos Francisco Luis Bernández e Víctor Luis Molinari.

LIBROS

"CAMIÑO BRETEMOSO", novela de Xosé Neira Vilas

No agosto do 67, Galaxia de Vigo, tirou do prelo "Camiño Bretemoso" a derradeira novela de Xosé Neira Vilas.

A temática da novela en custión, é o drama dun emigrante galego en terras arxentinas mergullado na sua desventura e unha permañente saudade da terra sen esprazas de retorno.

En todo o percorrer da novela doidamente ambientada nas inhóspitas terras patagónicas esceario onde transcorre a maior parte da narración, o persoaxe móvese residiendo a sua sorte, o seu drama de emigrante, e delo xurde un mensaxe expresado nun coidado idioma popular, lavado de rurais, o que axuda a lle dar autenticidade de boa lei ó persoaxe —galego e campesiño— sostida ó longo de todo o corpo da narración nun sentencioso monólogo mergullado na filosofía popular do noso país.

O persoaxe e a sua eiva —timidez sexual— atribuída a unha defeituosa educación familiar: "coidando favorecer a miña educación, fixéronme un mal. Todo era pecado... Fun un escravo do meu carácter. Criado entre medos relixiosos e nun ambiente homildoso por demais, collinlle grimo a todo..."

Nembargantes as razóns esposas, o atormentado persoaxe coida de boa fe, no seu ámago, que o único que o pode deseivar é Isolina. Isolina e o seu vestido brancho... Unha poética pincelada de idealismo que amolece un chisco o dramático realismo de narración.

Diremos que "Camiño Bretemoso" é unha excelente narración, unha novela expresada cun vigoroso realismo que, polos seus propios méritos, supón unha importante aportación á literatura galega moza, esta nosa literatura mergullada nun vagaroso clima máxico de invidábeis valores téunicos e estilísticos, mais que moi c pomos en dúbida, chegue á masa, ó povo, como o ven facendo o autor de "Memorias dun neno labrego".

Por outra banda, será bon dici-

lo, os emigrados e os eisiliados, que xa non son tal... foron quén a criaren un mundo galego de alén-mar, con autenticidade; unha Galiza en liberdade que, cando a nosa terra calou na dramática xeira de guerra civil e na post-guerra, do 39 ó 50, a Galiza emigrada falou por ela e criou por ela valores culturais, axudando así a erguer o esmagado espírito do noso povo.

E por elo, que neste permamente quefacer galego de alén-mar, xurde vizosa unha realidade, a nosa realidade galega na emigración, e o sentimento unánime envolviendo nunha resiliada saudade de que enxamais nos reintegremos á Patria, á terra lonxá, que aquí temos a patria sepultura....

Emporiso que "Camiño Bretemoso" de Neira Vilas, ademais do seu trascendente mérito literario, ten pró noso ver, xunto con "Fardel de Eisilado", —poesía, de Luis Seoane, e "Serán"— Poemas de Bós Aires— próximo a aparescer, de Emilio Pita, un valor, un bon valor, de encetaren unha auténtica literatura galego-americán respondendo así, doidamente, a esta nosa realidade extra-territorial que vivimos.

"LOS GALLEGOS EN LA ARGENTINA"

Por Alberto Vilanova

Por Alberto Vilanova Rodríguez Co selo de Ediciones Galicia, saú do prelo "Los gallegos en la Argentina" de Alberto Vilanova Rodríguez, obra premiada no Concurso Literario do Centro Galego de Buenos Aires co gallo do circo de cabodano da sua fundación.

Alberto Vilanova Rodríguez escritor e investigador do pasado de ilustres personalidades galegas; afervado democrático e galego de paixón, deixou o seu Ourense natal mergullado no brutal asoballo franquista pra se dirixir á Arxentina onde se desempeñou como cadeirádigo de Historia na Universidade do Litoral, primeiro, e autoalmente, na do Sul, (Bahía Blanca).

Axiña que chegou a Buenos Aires, incorporouse ó quefacer patriótico de coleitividade galega, a Galiza Ideal, como a siñou o gran Castelao, "colabourando activamente en periódico e revistas preferentemente na investigación

histórica; dicta conferencias e pronuncia discursos en actos patrióticos galegos, sempre en defensa dos ideais democráticos e da autodeterminación racial de Galiza.

O seu mañífico ensaio "Vida y obra de Manuel Curros Enríquez" no que estuda ó noso gran poeta, é premiado no Concurso Literario orgaizado polo Centro Galego co gallo de se comprar o centenario do nacemento do vate de Celanova.

Evidentemente, con "Los Gallegos en la Argentina", o autor, Alberto Vilanova, quixo oferescer a galegos e arxentinos un a xeito de estensa evocadora galería de personalidades galegas, e mesmo de fillos de galegos como extraordinaria aportación de Galiza no quefacer arxentino, que colle más de tres séculos dende os tempos da colonia, co Virreinato, e na formación e consolidación

histórica; dicta conferencias e pronuncia discursos en actos patrióticos galegos, sempre en defensa dos ideais democráticos e da autodeterminación racial de Galiza.

O seu mañífico ensaio "Vida y obra de Manuel Curros Enríquez" no que estuda ó noso gran poeta, é premiado no Concurso Literario orgaizado polo Centro Galego co gallo de se comprar o centenario do nacemento do vate de Celanova.

Evidentemente, con "Los Gallegos en la Argentina", o autor, Alberto Vilanova, quixo oferescer a galegos e arxentinos un a xeito de estensa evocadora galería de personalidades galegas, e mesmo de fillos de galegos como extraordinaria aportación de Galiza no quefacer arxentino, que colle más de tres séculos dende os tempos da colonia, co Virreinato, e na formación e consolidación

E' evidente que uxe en día a industria bule en base a fatos de téunicos, que son polo xeral nun 90 %. Enxeñeiro en electromecánica, química, industrial, naos, civil, e toda a xeira de ourentacións que xurden das nomeadas. En estados moi industrializados como U.S.A. e URSS a Enxeñeiría é a carreira más cursada atal é que, por exemplo, cada unha disese estados conta ante un millón e dous millóns de enxeñeiros, ou sexa un por cada cen ou duacentas persoas, o que fai mais evidente co desenrollo industrial bule parello co número de científicos e téunicos de que se dispón.

O noso país inda nin siquer conqueri pra si unha Facultade de Enxeñeiría, a pesar das moitas reclamacións feitas en tal servizo até uxe. Coma pode coidarse que industrializarase Galiza con só crear polos de desenrollo ou encalar inversións, cando a realidade aconsella dispor dun cor-

A Coleitividade Neste Intre

Non é ningunha nova que as entidades galegas da emigración, que en todo entre foron un baile contra o asovalamento totalitario e antipatriótico, xa fai moi tempo que veñen sendo ouxeto do amor intresado das autoridades diplomáticas do réxime que agrilloa a nosa Patria; e que se non conforma con haber sumido á Galiza peninsular nunha longa tiranía de mais de catro séculos de duración, que se ten feito inda mais dura e bárbara nos seis derradeiros lustros e que, atropellando brutalmente as más puras esencias da nosa nacionalidade, tencionou dende sempre, extender seus inquisitoriales procedementos de goberno á Galiza ceibe da emigración co ouxeto de silenciar a nosa voz e humillar a nosa dinidade de homes libres, e pra iste degradante mestre, estase a valer da traición de certos dirixentes, quē carentes de sentimentos patrióticos, e sin outros ideas que defender mais que as suas enfermizas vaides, veñen exercendo o denigrante papel de "cipayos" dos verdugos da sua propia Terra.

A Galiza emigrada fai catro ou cinco lustros que se soupo organizar en dinámicas entidades comarcas, enroitadas a encher unha función de bén patriótico, cal era a de crear escolas, combatir o caciquismo, espallar e protexer a cultura popular, protexer contra a enfermedade e outras continxencias da vida; non cumple no intre actual, ningunha función de caráter tras-

da Nación Arxentina e no seu desenvolvemento cultural, social e económico.

Fecharemos esta nota cun anaco do prólogo de Claudio Sánchez Albornoz, ilustre historiador hészpañol, onde louva o labor comprendido con esta obra que califica de "mañífica i erudita empresa" de Alberto Vilanova e, ó se referir encol das persoalidades estudiadas polo autor, afirma: "A Arxentina débelle moito. Hészpaña tamén. A Arxentina porque sen o esforzo galego —non dubido en o afirmar—, non sería hoxe o que é; de orixe galego son moitas das senlleiras figuras que fixeron o país —dende Rivadavia en diante— i é colosal a aportación dos galegos na vida desta gran nación en tódalas attivitàs culturais, sociais, económicas e políticas; o libro de Vilanova o amosa.

Moisés da Presa.

SON MESTER TEINICOS

po de téunicos que terán de sentir a cotío esas necesidades e darles saída.

O noso país cómprelle ante dous ou tres mil estudantes de enxeñeiría, coma mínimo, e naméntras non dispóniamos da Facultade pertinente non os teremos, ou sexa que non teremos tampouco o desenrollo que percurramos, por mais inversións e polos que se pranxifiquen.

M. M. S.

MORREU ANTON BEIRAS

Despois dunha cruel doença finou en Compostela ós 52 anos de edade o doutor Anton Beiras García. A sua morte commoveu a toda Galiza pola outa valenza da sua persoalidade.

Coa morte do doutor Beiras perde Galiza a un dos seus fillos más amados. Eminent centífico e investigador no campo da oftalmoxía, acadou grande sona nos congresos internacionais polos seus traballois científicos aportados e ante os cuais compre destacar o importante invento dun aparello —o Víscopio— que resolve eficazmente problemas do estrabismo e, con ese gallo, foi concedido o premio da Sociedade Espanola de Oftalmoxía.

Unha caraterística más acusada da relevante persoalidade

cedente tanto cara a Galiza, canto pra asegurar o seu futuro incerto e nada tranquilizador. Após do remate da guerra fraticida, crebados os vencellos que a xunguan a Galiza peninsular adicouse a mercar campos de recreo e propiedades cal aconsellaban as condicións inflacionarias do país de residencia. Desgraciadamente iste "aburguesamento", trouxo aparellado un cásqueo total esquezo dos patrióticos ouxentivos que moveron a sua creación; os compromisos adequiridos asorberon a atención e o labor dos seus dirixentes e descolouse o romántico idealismo que o sacrificaba todo encol de xenerosos anceos de superación patriótica.

As circunstancias económicas, culturais e políticas, do mundo de hoxe, son totalmente diferentes das de fai des ou quince anos e compre que axeitemos o noso labor o intre que vivimos. En Galiza se non poden facer escolas, nin combatir o caciquismo, nin cumplir outras tarefas propias doutras épocas. O que si compre agora, é escrarecer a concencia do noso povo encol de cales son os seus direitos nacionaes e como ten de actuar pra os defender. Darlle a conoscer dentro das nosas posibilidades cal é o glorioso pasado histórico da nosa Patria pra soerguer a sua dinidade nacional. Facerlle conoscer cales son as riquezas potenciais do chán e do mar galegos, pra que se vaian estudiando os xeitos da sua explotación racional pra rematar coa emigración, o dexarranxe económico e a desocupación encuberta. E mestre apoia i-estimular a todos cantos nos patrios eido se oponen dun ououtro xeito a secular a bárbara tiranía centralista; cal ven acontecendo cos estudantes, os obreiros, os intelectuais e todos cantos anceian pra Galiza unha vida mais libre mais dina e mais xusta.

A colaitividade galega da Capital arxentina, non debe deixase vencer pola decadencia, o desgano i-o exceitismo corrosivos. E mestre que os bós patriotas volten a aición pra acabar coas "celestinas" do entreguismo infiltradas en algunas das nosas instituciones, cuia presencia en postos directivos, son un desprestixio pra a coleitividade, posto que, ademais de ser axentes da antipatria, carecen da mais elemental cultura e capacidade. Inda estamos a tempo de salvar o prestixio e bon nome xunto cos grandes recursos materiais da nosa colonia, os cales son de tal volume, que si se aproveitan racional e intelixentemente, poderían fornecer abondosos recursos pra desenrolar unha efectiva laboura recreativa, deportiva e cultural; en apoio de toda empresa que niste senso promova e xerarquice os vaores autóctonos da nosa Terra. Pra isto hai un soo roteiro posible e positivo: chegar gradualmente a unir nunha grandeira e podeirosa institución patriótica, o inxente caudal humán e societario das nosas sociedades representativas, desbotando todo persoalismo ou localismo corrosivo, sendo tolerantes cos matices que poidan separarnos, cón tal de que os ouxentivos comúns sexan Galiza, as suas liberdades e a sua cultura.

de Antón Beiras era a sua fonda emoción galega.

En galego falaba a cotío, e mesmo os traballos centíficos apresentados nos congresos internacionais de oftalmoxía, eran redactados en galego que, a sua vez eran verquidos ó francés, inglés e alemán, as linguaos oficiais dos mesmos.

Foi un home que viviu a sua vida cun enxebre estilo galego con orgulleza e dignidade exemplar. Afervado patriota, amaba ó seu povo e coele participaba nos degaros democráticos e de liberdade da nação galega.

Partidos Políticos Galegos

Todo movemento de liberación nacional ten mester de partidos políticos que sexan a espreión dos debezos populares e unha prensa que espalle e defende esos ideais patrióticos.

Na Galiza do 31, esos debezos patrióticos estaban doadamente representados polo grorioso Partido Galeguista (xurdido das históricas Irmandades da Fala) e o seu órgano de expresión "A NOSA TERRA", e a prensa galega en xeral que, ó seu xeito, interpretaba as arelas autonomistas do País Galego.

Encol do Partido Galeguista, dirímos que a aparición desta agrupación patriótica no escenario político do noso país, ten no seu haber o sere o fautor do aito colectivo máis trascendente da nosa terra na sua loita pola libertade cal é, a histórica xornada do Plebiscito de Estatuto autonómico de Galiza, e mesmo, fala no seu favor, o sere o primeiro partido político galego sen dependencia nem avencellamento algun cos partidos políticos hispánicos que, de sempre, e por riguroso turno, desgovernaron o noso país.

Mais cando ainda o noso povo vivía aquele intre de afervoada euforia patriótica polo trunfo do Plebiscito, sobreviu a enxurrada apocalíptica franquista ó berro asesinio de: "Arriba España, una y grande", que esnaquizou as más caras ilusões populares. E renficou en pe da maravillosa tarefa de galeguidade labrada con amor e sagrefizo polos homes do grorioso Partido Galeguista: asesinatos en masa i eisilios forzados abriron un dramático paréntese nas arelas patrióticas a prol da autodeterminación do País Galego.

E houbo que encetar de novo a tarefa. De primeiro, vencer, superar a desorientación no meio da desfeita. E un sosegado, mais firme labor cultural (que era o único que se podía facer naqués dramáticos intres) foi o mensaxe patriótico ás xuventudes universitarias, dos Institutos i Escolas Técnicas; e mesmo cando as circunstancias o permitian, tamén nos xornais, conferencias, etc., que deu no percorrer do tempo, abondosos frutos que hoxe reverten nunha prometedeira aición patriótica expresada na creación de partidos políticos nacionais galegos: o Socialista Galego; o confesional Social Cristián Galego e o Unión do Povo Galego de marcada tendenza socialista de esquerda, que todos e cada un, como se deixá ollar, responden á natural preferencia por determinadas ideoloxías político-sociais

de cadaquén, dentro do marco nacional galego.

Os partidos Socialista Galego e o Social Cristián Galego, nascen como partidos nacionais galegos autónomos, co anejo de integraren á Galiza nun Estado Federal na Hespafía, onde as nacionalidades peninsulares serán respetadas e recoñecidas na sua personalidade histórica integral en base á autodeterminación.

En tanto ó terceiro partido, o Unión do Povo Galego (U.P.G.) como correntemente se lle denoma, xurdíu á vida política do País Galego, como os outros dous partidos, na clandestinidad, se entende, cún debezo: sere a expresión e a vontade do povo galego nas suas arelas de autodeterminación nacional e de xustiza social a carón da crase traballadora e, sen dependencia con ningún partido político hispánico.

Dante a orgaización de partidos políticos galegos na terra, xurde unha pregunta: ¿porqué se non orgaizou o Partido Nacionalista Galego ou, no millor dos casos, reorgaizou o grorioso Partido Galeguista?

Hai unha razón que impidiu a sus constitución, i é, que un partido patriótico só feito de collar no seu seo a homes de tódalas tendenzas ideolóxicas, lévao —ipso facto— a prescindir dun programa económico-social, e mesmo por iso, fatalmente, ó tempo, xurde a escisión. Tense a esperencia do Partido Galeguista fendido en dous, —de esquerda e de dereita— que tanto mal causou

o galeguismo naqués intres históricos. Dai a creación de partidos políticos que interpretan —atal se deixá ollar— os ideais de cadaquén dentro dun marco enxebremente galego.

Certo é, se pode argumentar, que os patriotas nordafricáns constituiron partidos patrióticos, —millor diríamos, Frontes de Liberación Nacional que interpretaban doadamente as inquietanzas patrióticas destes povos asoballados e colonizados polo imperialismo europeu; e no orde económico-social, un programa, un a xeito de comunismo nacional (caso Ben Bela) perfeita e doadamente apricable —cecais o único camiño nestes países cuio desenrollo económico-social estaba a nivel de cero.

Por outra banda, non esquezamos que a loita de liberación destes povos pousaba sobre dunha formidábel base de sustentación dos seus ideais patrióticos, como sere: non formaren parte os territorios en custión, da xeografía física, humán, nin cultural e, menos ainda, relixiosa da metrópole ou Estado asoballador.

Co dito, coídamos que, chegado o intre, por propia evolución da loita na terra, terá de se chegar ó artellamento dun Frente Patriótico integrado por tódolos partidos de siño nacional galego.

Xa na loita polo idioma, tácticamente eisiste un fronte nacional no cal coinciden e traballan socialistas, social cristianos, do U.P.G. e homes sen partido.

M. d. P.

Manifesto de Cregos Galegos

Un grupo de cregos i estudantes galegos dos seminarios de Salamanca e Roma deu a publicidade no mes de febreiro deste ano un intresante mañifesto —recitado no noso idioma— asinalando con crariedade e valentía a súa posición diante do problema de Galiza e a necesidade de que a Eirexa axude a recuperación da persoalidade galega e a reestructuración da vida do noso povo "en colaboración estreita con todos os que traballen con sinceridade por unha sociedade mellor, sexan as que sexan logo as súas ideas sociais, políticas ou relixiosas".

Para elo reclaman a necesidade da "rehabilitación espiritual do povo galego", redimido do seu compreno de inferioridade radical, devolverelle a confianza en si mesmo e a concencia da propia dignidade. Neste punto a nosa responsabilidade é gravísima —dín os cregos— porque gran parte da

problemática galega xurde dun desorde espiritual, dunha inadecuación colectiva que non se tería producido históricamente sin a nosa colaboración".

En más dunha ocasión nós temos asinalado a responsabilidade do crexo de Galiza no proceso de despersonalización do povo galego, na súa "doma e castración" —decí do Padre Zurita, para facer dele unha "maza" insegura de si mesmo, descreida das súas forzas e posibilidades, para sumarnos como hespánicos de terceira ó carro do imperialismo castelán, coutando todalas posibilidades dunha creación auténtica. Por elo vemos con fonda ledicia esta carta-mañifesto dos cregos galegos de Roma, non polo feito de que nos den a razón, senón polo-a prometedoira perspectiva de ter descuberto o camiño e terse trazado o ouxetivo de traballar polo-a recuperación do povo galego ó calor das correntes anovadoras do Concilio Vaticano II. Aprausamos sin reservas a decisión destes cregos galegos de eixir que o próximo concilio rexional plantexe o problema de rehabilitación espiritual do noso povo o de colaboración con todalas forzas que traballan a prol destes problemas para facer desaparecer a "dramática imaxe dunha Galiza arredada, dividida en grupos sociais que loitan por ron se mesturar, onde un 67 % e probe xa oficialmente, onde uns poucos explotan —mais au menos ás caladas— a ignorancia é a miseria dos mais, onde nivel socioeconómico, cultural e relixioso é moi baixo de más, onde moitos van e venen sin saberen ben nin a dónde nin por qué, onde meitos teñen que emigrar ou descostarse pra lavaren á boca un anaco de pan, e onde, pra maior sarcasmo, cada día descobren novos recursos".

Como patriotas galegos celebrámos as mañifestacións deste grupo de cregos que co glorioso nome de "OS IRMANDIÑOS" toma posicions de xeito tan definido diante do problema galego, pois se ben Galiza tivo en todos os tempos cregos que illadamente souperon interpretar a nosa realidade nacional —o cura de Friume, Basilio Alvarez e tantos outros— ese sentimento foi sempre asolagado polo aición dos que Castelao definiu tan gráficamente como "prófugos do sacho".

A nosa Terra

★ REGISTRO NACIONAL DE LA PROPIEDAD INTELECTUAL (en trámite) ★

Redacción: AVENIDA PELGRANO 2186

A SITUACION EN HESPAÑA

A situación en Hespafía ten entrado decididamente nunha fase de desinerteacion, posta de manifesto fai xa uns anos e fortemente agravada agora paresce estar nunha etapa decisiva polos síntomas que a informan, pois as principais forzas que promoveron e sustentaron até agora a dictadura falanxista están ourentándose cara a posiciones defensivas e afunda trocando de frente.

E verdadeiramente sifificativa a "fuga de capitales" que presenta hoxe o horizonte hespánol, xusto cando les mesmos reconócen a crise xurdida no proceso de desenrollo económico —o caca-rexido "despegue" falanxista— que fai outamente necesaria a presencia de capitais hespánicos e alleos, que os capitalistas da península "patrioticamente" tratan de pór a salvo en países alleos, fora da inseguridade que hoxe les da o réxime falanxista. Comentando esta situación decíale un outo persoaxe hespánol a un arxentino que o visitaba: felices vostedes que teñen a inseguridade das folgas pero teñen a tranquilidade da estabilidade; er troques nós temos por diante a mais negra e insegura inestabilidade. En Bós Aires temos moitas mostras dessa fuxida de capitais hespánicos e así podemos consifar, entre outros casos, a mercé dos Bancos "Hogar Argentino", "Popular" e "Rural" polo Banco de Santander e o Banco Central de Madride, ó tempo que a Patagonia é percorsida por persoeiros de armadores e conserveiros galegos, desexosos de invertir os seus dinieiros lonxe da in tranquilidade do porvir hespánol.

Pero mais sifificativo ainda é o divorcio da Eirexa Hespafola do réxime falanxista, cada día más evidente pois as outas xerarquias comprometidas co réxime xa non acadan a frenar a reaición das novas xerarquias de cregos, animadas na súa labour renovadora polo-a vivificadores do "agiornameinto" do Concilio Vaticano II. Fouco ou nanda queda xa daquela mentida "cruzada salvadora" que moviliou a Eirexa contra os povos hespánicos na mais sanguinaria represión que coñice a nosa historia: hoxe os cregos son alcumados de "roxos" e "comunistas" polo-a grupos de choque falanxistas, cada dia mais serodios, que protexidos polo-a policía pretenden discutir a rúa as avangardas das forzas populares na loita polo-a liberdade. E así como os xornaes teñen rexistrado as agresiones de ese grupo falanxista ó crego da eirexa do Sagrado Corazón de Sabadell —hospitalizado a resultados dos golpes—, a dous xesuitas en Sarriá e a cabro cregos na Porta do Sol de Madride, por asistir

as manifestacións do Primero de Maio organizadas pol-as Comisións Obreras, un xeito de sindicatos ilegaes pero recoñecidas pol-as empresas patronaes, que están desplazando ós desacreditados sindicatos verticales controlados polo-s falanxistas.

Parecida descomposición parece estar presente nas forzas armadas i é rumor público que catro dos sete capitáns xerales que ten Hespafía teñen manifestado a necesidade de suprimir rápidamente o réxime falanxista para dar paso a unha monarquía na persoa de Don Juan. Algo terá de ver con ese balbordo o feito insólito de que o Vice-Presidente Carrero Blanco fai poucos días previa os militares contra calquier intento revolucionario, dun xeito tan carrixento como cando, fai algún tempo, decía que a rebelión galega contra a represa de Castrelo do Miño arranxaba ele en vintecatro horas coa garda civil.

Este críme de distanciamiento entre certas xerarquias das forzas armadas e as autoridades falanxistas está sendo aproveitada polo-s monárquicos, que se movan cada dia mais en percuras dos seus ouxetivos, falándose dun imminente manifesto reclamando a entrega do poder e incruso se comenta a posibilidade de que o mesmo Don Xoán percorra os países hispano-americanos en xira de captación de vontades e colaboracións.

Neste ambiente de desintegración os povos de Hespafía viñen loitando a reo contra a dictadura vixientes para que os seus dereitos non sexan burlados polos eterños pescadores de río revoltos. Galiza, estivo presente sempre nesa loita, ainda cando moitas das súas labouras e sacrificios non acordan a atención das axencias informativas internacionais, atraídas polas actividades das grandes cidades como Madride e Barcelona. As folgas de estudiantes universitarios viñeron a redimirnos dese reiterado silenciamiento e a prensa do mundo enteiro comentou a baril demostración dos estudiantes de Santiago. Pero mais alentadora ainda é para nós a solidaridades despertada en toda Galiza con eseas estudantes: Irmandade Galega e moitas outras entidades da emigración téfiense dirixido as autoridades universitarias reclamando a supresión das sancións impostas; a mochedade galega en todalas vilas e povos de Galiza está a manifestar a súa solidaridade cos estudiantes, e as más destacadas persoalidades, galegas téfiense dirixido ó rector da universidade reclamando a solución do problema prantexido polo-a intransixencia oficial.

VXEIRA DE

SAGARDELOS

Un grupo de patriotas, entre os que sabemos se atopan Luis Seoane, Isaac Díaz Pardo e outros pintores galegos destacados, están dando cumbe a un fermoso proecto de revivir a fábrica de porcelanas de Sargadelos, que tanto renome ten adequerido e venceceu o nome de Galiza a súa expresión artística.

Con carácter experimental na cerámica do Castro téfiense feito xa mostras das primeiras pezas de porcelana que sairán a venda dentro de pouco e por xentileza de Luis Seoane pudemos ademais unha serie de 18 xerras fermosamente decoradas por ele con famosos porxoases galegos medio-ievais como Paio Gómez Charío e Arcebispo Xelmírez, Iui Kor-

do, María Balteira e outras sábresaintes figuras desa brillante xeira do noso pasado. Outra nota diña de asinalar é que esta serie de xerras sairá a venda con un catálogo no que se fai unha pequena noticia histórica dos 18 persoaxes en galego, catalán, vasco e castelán.

Felicitamos de curázion a estos galegos polo-a súa iniciativa que di da fondura dos seus sentimentos patrióticos, porque atal é o pensamento motriz que os ten impulsado nesta tarefa: devolver a Galiza unha industria que lle dé sona e prestixio e que se convierta nun polo para outras grandes empresas dos nosos artistas e artesáns.

PREMIO OU CASTIGO?

O famoso persoaxe cervantino Sancho Panza, non foi somente un producto da imaxinación do esgrevio Manco; existen "Panças" en todo-los órdes da vida i-en todos os extractos sociais. Existen na meiciña, na abogacia, no empresariado, na irexa, no proletariado, e por lóxica tamén no xornalismo.

A ista "fauna" sanchopancesca pertence o Director do "Quinque de España". Co seu estilo cursi e ramplón, endexamais podería pasar de ser un vulgar gacetillero en calisquer xornal vilengo; Mais, iso non é un impedimento de importancia pra quem como ele domina á perfección o "arte" da canina e servil adulación. Como en tempos preteritos existían os espadachins que poñían as suas espadas o servizio dos "mandamais", iste —axeitandose os tempos que vivimos— pon a sua pena firente e venenosa coa ventaxa de que o seu manexo e moi moitos perigosos. o seu patriótico e "sagrificado" labor xornalístico na xeralización do réxime que agrilloa a Galiza, o sea pais nada!!; que botou man de mouros, italianos e teutóns pra tiranizar os seus propios paisanos; que asesinou os seus fillos más esgrevis: como Alexandre Boveda, Xaime Quintanilla Martínez, Anxel Casal, Antón Suárez Picallo e moitos milleiros mais; que logo de zugar todo o producto do traballo labrego e mariñeiro, concerta con outros países a "exportación" de traballadores, facendo da emigración un negocio de Estado —acaba de lle ser recompensado coa "concesión" da mitade do premio Septen consistente en 40.000 pesetas. O pavero do caso —que ven a confirmar de xeito categorico todo tanto deixamos dito encol dos "méritos" disto amanuense da antipatria— e que o xurado encarregado de estudar os traballo presentados, espidiuse no senso que ningun de-les tiña calidade debondo pra xustificar ser premiado pero... que o tal premio se concedia pra pagar dalgún xeito a "lealtade" á causa falanxista. Isto fainos lembrar aquela anécdota, na que atópandose presentes un fato de xeneralas nunha parada militar; os que amostraban nos seus peitos numerosas condecoracións ganadas en esforzadas batallas, cando o que facía o inquirido lle preguntou o xeneral que mais cruces e medallas lucía. «E vostede de meu xeneral, porque aitos herioces ganou tantas condecoracións? O interpelado —sacando peito— responde fachendoso: ¡Por boa conducta!